

BEFIZETÉSPÁR:

Helyben:
 Egy hópra 36 kr. (70 fillér)
 Három hópra 1 forint (2 krajcár)

Védőre postán:
 Egy hópra 65 kr. (1 kor. 50 fillér)
 Három hópra 2 forint (4 krajcár)
 Hat hópra 4 forint (8 krajcár)

E L Ö R E

LITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Zöldfa-utca, 32. sz. n.
 Zöldfa-utca és Nagypiac-tér sarkán.

Felolvas szerkesztő:
 KUN BÉLA.

Uj Tiszaeszlár. — Vallatás szerelemmel.

Sok hühó semmiért.

Nagyvárad, 3. szep. 30.

Vajudtak a hegyek és szütek egy egeret Hetek óta alarmozza a kormány az országot a honvédtüzérség dolgával. Hetek óta ígérge ik a hivatalosnál hivatalosabb fórumok, hogy beteljesedik ime a Tisza István ígéréte és fizéréseget kap a honvédség. És tegnap lecsapott: a bomba. Honvédtüzérség — nincs. Nincs semmi Magyarországra lesethi a Tisza István ígérétenek beteljesedését.

Vége az ábrándnak. Az osztrák Landwehr mindent kap. Az jó volt. A magyar honvédség nem kaphat semmit, mert a paktum — ó, a paktum — kikapcsolta az összes katonai kérdéseket. Ha beteljesedik ez a régi, penész-illatú, pocsévos lélekéből eredő ígérte: akkor nincs kikapcsolás és akkor legyen érte köllség-emelés és ujonczaporítás. Ha ez nincs — az sincs. Semmi sincs. Gyerünk tovább. Köllség-emelés meg ujonctöbbel majd lesz amugyis. De honvédtüzérség? Leszhetjük. Attól ugyan felkophatnak az állunk.

Vége az ábrándnak, vége az ígérteinek, vége mindennek. Magyarországot ezzel a csalafinta fogással kiforgatták a jussából. Nullifikáltak a régi ígérte, amelyet népszertlenül időkben tett egy népszertlenül kormány. Ma — ma amugyis népszertül idők járnak: mirevaló volt a ma kedvében járnai az országnak? Örüljünk, hogy a kormány nagy többségre van és hogy nyeregbe ülhetett a többség kormány. — Az ígérteek beváltására azonban nem számítunk. A paktum kikapcsolta a katonai kérdéseket. Pont. Vége. Tisza István ígéréte nem számít.

Egyelőre ez a legujabb vívmány. Hogy meg azt sem kapjuk meg, amit Tisza István a saját jószántából ígért meg. Most már ennek is vége. Egyelőre csak azt híresztelik, hogy a

honvédtüzérség megletemését elhalasztották, de ez annyit jelent, hogy most már nem lesz meg addig, amíg Bécsnek nem muszáj megadnia. És leleményes fufanggal úgy igyekeznek fölfütneti a dolgot, mintha idelell történt volna valami. Pedig idelell, a politika eseménytelen sivárságában tegnapelőtt óta semmi sem történhetett. Tegnapelőtt még úgy beszéltek a kormány a honvédtüzérségről, mint egy közel álló pozitívumról. Tegnapra pedig széjjelfoszott az egész. Viágos, egészen világos, hogy a kormány számított a vívmányra, csak hogy időkben odafon történt valami és egyszerűbe vége lett minden reménynek. Nincs vívmány. Nincs semmi.

Odafonn pedig az történhetett, hogy kercken megadták Magyarországot a honvéd tüzérségnek. Tessék annálk kormányzni. Ezzel a kormánnyal bátran packáznak. Ez a kormány odafon gyöngö.

Ez a tanulsága az egész dolognak. Kár is ekkora hühöd csapni — semmiért. Kár volt volt az országot tele lármázni azzal, hogy meglesz az vívmány. Így hogy elmaradt az ígérte feljeseedése: az ország világosan látja, hogy ez a dicőséges kormány a legnagyobb vívmányt sem fogja megszerezni soha. Ennek odafon semmit sem adnak. Ennek egyszerűen azt mutatnak, ha alázatosan esdekel valamiért.

Ez a kormány meg a Tisza István ígéréteit meg a váltani. Pedig, amit Tisza István megígért, annak a megadására már rászánta volt magát a király. Most azonban, hogy a koalíció győzelme volt jobb világ köllözött fel Ausztriára: egyszerűen visszaszéjjük a régi ígérteket és összeteljük az utalványt, amelyet már aláírtak volna — Tisza István számára.

De a kormány — most már bizonyos — egy pohár vizet

sem tud Ausztriától kicsikarni. Neki még sem adják meg, amit a Tisza-kormánynak köllözerti seghből, vagy szívalomból már régen megígértek.

A fekete könyv.

Adós, fizess!

Nincs cipő hitelre.

Nagyvárad, szep. 30.

Szükséges, hogy mindazok, akiknek közös érdekük van, akik közös gondokodásnak, együtt működjenek a közös célokért együtt harcoljanak, vagyis szükséges, hogy szervezkedjenek.

A szervezkedés hatalmas, dinamikai erő rejlik. S ennek az erőnek felismerése fordulatot teremtett az emberiség történetében. Először a munkások ismerték fel a szervezkedés hatalmas győverét, és e győver sikerre alkalmazásával csodás eredményeket értek el. Tanulni önelégényektől sem szűgyen. S egyre mára alakulnak a munkálatos szervezetek, amelyek aztán harcra készen állnak a munkások szervezeteivel szemben. Ma delálan ismét egy új munkálatos szervezet alakult: a cipészek.

A cipészek szervezete alakult meg ma delálan három órák a Tuzoltó taktanyában, a következő körülmények között:

Leendő a János elnöki megnyilvánulásban ismertetni a cipészek helyzetét, a munkálat nagybódását, az életviszonyok drágulását, amelyekkel szemben mind-errideig tehetetlenül állottak. Indítványozza, hogy a munkások szervezkedésének mintájára ők is szervezkedjenek, s alakítsák meg a Cipész mesteriek körét. Indítványát egyhangúlag elfogadták és megvalósították ennek értelmében, amely ezt végrehajtja. Majd elhatározták, hogy az összes foglalatási cikkeket drágulásának megfelelőleg, a cipőmunkák árát is felemelik. Hosszas és részletes tárgyalás után a 25 százalékos ártölemelésben álla-

podtak meg. Kimondották továbbá, hogy tekintettel a nagy számú konterrára s a káros hatású otthondolgoból rendszerre, (szit rendszer) ezentúl a cipő-felérés készítőik sem bőltönlörnek, sem katonának, sem otthondolgoból munkásnak: felsőrázat nem készítenek, hanem csak munkálatotnak. Amely cipőfelérés készítő ez ellen a megállapodás ellen vét, azt, munkás módra, bojtot-talják.

Kimondották továbbá azt, hogy ezentúl csak készpénzért javítanak, mert a cipész-számálk már is horribilis összegről szólnak. Nemkülönböben értebe léptették a fekete-könyv rendszert. Azzal, a rossz fizetőket, egy fekete könyvbe írják, s ezek majd adósságaikat ki nem fizetik, ahol meztelül is járhatnak. Ezzel a határozattal, amely meg nagy rióbilót fog kelteni a gavalériók között, a gyűlés véget ért.

A lekötözött asszony vadjá.

Mi történt az oroszokban?

Vallatás szerelemmel.

Nagyvárad, szep. 30.

(S a j á t t u d ó s í t ó n k t ő l.) Érdekes rágalmaszál porral foglalkozott ma a szegedi kir. időkötőből tanács. A pár háta megótt pikantériá rejlik, amelynek az a szomorú vége, hogy nyolcnapig fogházbüntetéssel végződött. A dolog a következő:

Wéber Henrikné bajai asszony, aki ma vidétként szerepelt a téllötőből előtt, följelentést adott be a szegedi II. kerületi csendőrpáncsnokszóhoz Solti István bajai csendőr ellen.

Feljelentésében azt állította Wéber Henrikné, hogy a csendőr szerelmét erőszakolt ki tőle. Ugy adja elő az esetet, hogy valami tyuklopási ügyben nyomozott Solti csendőr, aki őt granitította meg és bekaréerte a bajai csendőrszobába, ahol vallatott. Ő persze, mint aki ártatlannak értezte magát, tagadott. Akkor a csendőr azt mondta neki:

— No majd kiválja maga szerelmekedés közben.

Hatóságilag engedélyezett végeladás

Kassovitz Fülöpnél

a Zöldfa-után, Heimann Lipót és a Párisi nagy áruház között.

Üzlet felosztatás, mint az összes raktáron levő FÉRFI- FIU és GYERMEK ruhák, valamint lábcsákok, városi és utazó bundák minden elfogadható árban kerülnek eladásra. Kérem a vevőközönség minden meggyőződését.

A berendezés olcsón eladó.

Azzal, mint a följelentésben mondja az asszony, Solti őt szíjakkal lekötötte egy asztalra és becaletélt megfosztotta. Ő aztán, hogy Solti állatiasgától szabaduljon, magára is vállalta a lopás bűnét, amde másnap kiderült az ártatlanság, mert a valódi tettest elikták.

Az asszony följelentése folytán a szegedi II. kerületi csendőrpáncsnoksg megejtette a vizsgálatot, amely Solti István bűnösségét nem állapította meg. Utasította a csendőrt, hogy rágalmarás miatt tegye meg a följelentést az asszony ellen.

A tárgyalást a szabadkai kir. törvényszék tartotta meg, amely bizonyítási eljárásit rendelt az asszony kérelmére. Perzse Wéber Henriknek bizonyítani nem tudott a tárgyaláson egyre csak azt emlegette, hogy az ő vádja igaz. A csendőr lagadott, a bíróság kezében pedig ott volt Wéberné följelentése, amelyből megállapította a rágalmarás bűntétét és az asszonyt hatónapi börtönré ittette.

Felbontás folytán került az ügy a szegedi el. ítélőbír. büntető tanácsa elé, amely ma tartotta meg a tárgyalást. Az asszony vádjait itt is fenntartotta. Az ítélőbír. a szabadkai törvényszék ítéletét súlyosnak találta és a rágalmarás vétségét állapította meg egyben pedig a bűntétét nyolcpolári fogházra szállította le.

Nagyszalontán minden csendes.

Okvetetlenkedő ügyvéd.

Hol az ügyvédi tisztesség?

Nagyvárad, szept. 6.
(Saját tudósítónktól.)
Országsgazete ismeretes az a főszolgabírói ítélet, amelyet Csányó János szalonitai főszolgabíró hozott s a melynek három derék szalonitai polgár lett az áldozata. Az volt a bűne a három delinkvensnek, hogy a szalonitai iparos tanulókat felvilágosították az ipartörvényben biztosított jogairól s játékközbén komoly témáról beszélgettek velük. Összegették vasárnapoként a réten a tanoncok, hogy játsszának labdázanak, de azért szívesen hallgatták hozzájuk jövő idős barátaik csevegését, ártatlan, hol vig, hol komoly tanításait az ideitől, az emberektől, a munkárdól, a munkáltatótól stb. Szegely sem tetszett azonban ez. Nagyzalontá tyukészi iparosinak Csóvassya István ügyvéd útján följelentést adtak be a főszolgabíróhoz, Rozvány Jenő dr., Somi Sándor és Gal Gergely ellen. A főszolgabíró a följelentés alapján megbírog nevezetékül Glac Antal utasítása alapján tiltott négyülés cselekvényen szigorú bűntétést itéte.

A bűntétést súlyos mérve felháborította a vidéki s a fővárosi lapok, sőt a külföldi lapok is úgy

emlékeztek meg erről az ítéletről, mint az ázsiai elmaradás s a félvad barbárság szomorú tünetéről.

Természetes, hogy az elítéltek sem nyugodtak bele az effle igazságszolgáltatásba, hanem az alispánhoz mint hatósághoz kérték meg a többszöriösen sérelmes ítéletet.

Az alispán, a főszolgabíró ítéletét s azt aljában megváltoztatta. Nem fogadta el a főszolgabírónak sem az ítéletét, sem a minősítését, hanem egészen másképp ítékezett. Engedély nélküli gyűlékezés vétségét látta fennorogni s ily címén csekély pénz büntetésre itéte a fennvezetést szalonitai tanonc barátokat. Ezek soka egyáltalában nem érzik magukat bűnösnek, már bele nyugodnának az alispán méltányosság ítéletébe, mint joggal tartanak attól, hogy a szociálista felő helygymnázium meg jobban szigorítja az alispáni ítéletét.

De mi következik most. A nagyszalontai iparosok s vezetőjük Csóvassya ügyvéd nem fér a bűnré, mindazonan okvetetlenkednek. Tudniük az alispán ítélet ellen szeptember hó huszonegyedikét felbontást adtak be, Csányó Jenő szalonitai főszolgabíróhoz a Rozvány Jenő doktorra és társaira lagított bűntétést súlyosbítását kévezték.

Már maga az a vázomj., amellyel az egyik ügyvéd s másnak az elítélésért béri étkendősé de a jelen esetben különösen jellemző az, hogy Csóvassya nem írta a bírőre felbontást leadni, amennyiben, ő nem mint sértett, hanem mint följelentő szerepel s így ő neki egyáltalában nincs beleszórása az ügy lefolyásába.

Azok, akik ismerik a közigazgatási jogot érdeklődésük várják, hogy vajon Csányó Jenő elfogadja-e a beadott följelentést, vagy pedig mint illetékient nem utasítja vissza. Mindenesetre azonban bizonyos az ígység az alispán hivatal nem fogja továbbítani Csóvassyaék följelentését, éppen a leniték alapján. Rozvány Jenő dr. amint értésztünk följelentést tesz a nagyváradit ügyvédi Kamaránál Csóvassya István szalonitai ügyvéd ellen, amint az ügyvédi tisztességgel ellentő magartartást tanúsított ebben a fajnálatos kis ügyben.

Megint a vérvád.

Az új Tiszá-Eszlár.

Bűntény vagy öngyilkosság?

Nagyvárad, szept. 30.
(Saját tudósítónktól.)
A szép Solyomay Ester város szelőme kisléri Magyarországon.
Írtórló-írdó urja meg urja feltámad a vérvád retentése meséje s mindig akadnak az emberek, akik hisznek a tiszá-eszlári borzáló tévedés igazságában. Sámte esztendőnk és tendőre, különösen a szociálisták (sjan írtórló) meg, hogy valamely kisléri faluban

zaidók ellen fordul a népharag s beállhatatlan következményei is vannak az ilyen esetek, ha a közigazgatási hatóságok erélyes közélet nem nyomnak a készülő veszedelmét.

Az új Tiszá-Eszlár: Magyarokanizs. Ezelőtt öt héttel a magyar kanizsai segebi kántor, Wéisz Áron csöfője, Juhász Mária 17 éves parasztlány öltött a faluból. Hozzáértőztől kétségbeesetten keresték a leányt mindenféle, de a kutatásnak semmi eredménye sem volt.
A faluban mindjárt a leány eltűnése után rosmegni kezdtek, hogy Juhász Mária a zsidók tetűk el a lab alól.

A szolgabírósg éppen ezért erélyesen nyomozott a leány után s a napokban végre Zenia kőnyéken holtosít ki is fogták a Tiszárlól. A holttest majdnem teljesen felésozott, a haja egész lenvél, a nyakán azonban fogja tiz nyorsai láncok.

Amkor a magyarorszáiak elő értek, a faluban valóságos lázadás tört ki. Kapitul fellegvezeték panasok megdumáltak előbb a regőkánra, majd a többi idők házat s fenyegető magartartást tanúsítottak.

A hatóságok kelet közhélpén, hogy megnyugtasson a lazókat, de a hangulat maga ingerült s nincs ki zárvá, hogy komolyabb összeköttözre kerül a sor.

H I R E K.

*** A nagyváradit ítéltő tábla élénke.** A hivatalos lap ma száma küll, hogy a király a nagyváradit ítéltő tábla élénké, az igazságszolgálat, előterjesztése alapján, Szentkereszty Zsigmond báró huniai bírót nevezte ki a kiváló fogásában új erősséget nyer a nagyváradit bírói var.

*** Mozgalom a hét órai záróra érdekében.** A nagyváradit kereskedelmi alkalmazottak szakszervezete a múlt hónapokban mozgalmat indított a hét órai záróra érdekében. Akármilyen nagy buzgódsággal és szorgalommal dolgoztak is az egyesület vezetősége a mozgalom sikéire nem vezetett. Parasztszakszervezint az alkalmazottak nemtörődőségre, resint pedig a lenitők csőnyegességére hajótörést zavendett. Most azonban újra feltesztia a küdelmet és úgy próbálják, ha annyira fontos kérdéit megoldani, hogy az egyes szakszervezet kezébe a hét órai záróra kivását. Elsőbb a cipés és férdívat szakmabeli alkalmazottak lépnek szókba, amennyiben ezek vannak a legjobban szervezve s így nekik van legtöbb kilátásuk a győzelemre. E hó harmadikán a végett egyfélért harak egybe, a melyre az összes alkalmazottakban íról a főnök, valamint az iparhatósági is hivatalosnak. Eöszor békés uton ügykezzenek elintézni a kérdést és a gyűlés eredményétől tesak függővé további magartartásukat.

*** A csendőrk új kintőben.** A honvédség után megkapják közelebbre a csendőrk is az új egyenruházatot. A csendőrk új uniformisa a honvédekétől csak a ruházatot és a bajtűk színeiben különböztök. A szolgálati bírói elviszik az új egyenruát kintőrcok, a melyek a csendőrk ruházatát eldíg

igen alkalmazható és csunyára tették. Elhítnék a bírói a zindőrzat is és csak a díj dolmányra eszneknek egy-egy pír szírt, hogy az alkalmazóvédek ne paraszoldok-hassanak, hogy az új ruhákról is eliskaszították a nemzeti jelleg kiömböritését. Mint érdekes újítást felmunkák, hogy a dolmányra és a köpenyre számozott gombok kerülnek, a melyek az illető csendőrküldeti páncsnoksg számát fogják viselni mint a hogy ez a vadász zászlóaljakkal és a tüzérségnél alkalmazva van.

*** Az ősi sorozás.** A hivatalos lap ma ideérkezett száma küll a honvédelmi miniszter rendeletét az 1906. évi katonaköltözetek besorozása ügyében. A sorozás október 10-iktől november 30-ig tart s a besorozottak december 31-én fognak bevonni. A miniszter rendelet utasít az, hogy az egyévi önkéntesültek külön csoportban s ahol csak lehetősége, a többi katonaköltözetektől elkülönítve vizsgálódók meg.

*** Megszöktök a hadkötőlesek.** A tenki főszolgabíró tegnap jelentést tett az alispának. E jelentése igen kedvezőtlen színteleníti le a tenki város hadkötőlesek létszámát. A főszolgabíró ugyanis most vizsgálót tartott a körgyűlés és jezzői hivatalokban és arra a meggyőződésre jött, hogy az utóbbi időben a hadkötőlesek legnagyobb része Amerikába szökött. A kiszökötték nagyhözlet most tartoznának sor alá állati és megmeneküljenek az előállításól, Amerikába szöktek. A főszolgabíró küll az alispán, hogy a törvények legszigorubb alkalmazását rendelje el, nehogy e fenyegető veszély elhatalmasodjék.

*** Saénné ögött.** Kémárkeről írják: Kiszalontán tegnap reggel He z Blá bírónek kocssa otthon hagyta hatéves leánykáját. A kislány tuzet akart rakni s a fát petróleummal öntötte le. A petróleummal szintén végülontéte és mikor gyufát gyújtott, a ruhája is tuzet fogott. Mire észrevették, csaknem saénné égett.

*** Angolok Budapestén.** Budapest 61 jelenti. Az angol kamarák ünökek Budapestre érkeztek, hogy a magyar kereskedelmi viszonyokat tanulmányozzák. Holnap d. e. fogadja őket a budapesti kereskedelmi és iparukarásban Lányos Leó főrendbíró tag.

*** Új politikai pártalakulás.** Szegedi tudósítónk jelenti: A magyar szociálista párt, amely nem azonos a nemzetközi szociálista pártal, fölszolgáltta Kormányos Benő dr.-t, hogy a szegedi pártvezérséget vállalja el, amit annál inkább megethet, — a fölszöltök állítása szerint — mert a magyar szociálista párt programja nem más, mint a modernabb és radikálisabb függetlenségi program, mely tudvalevőleg Magyarországnak szintén szociális megújodáért is küzd. Eredőslőnk szerint Kormányos Benő dr. tényleg éiere ali a szegedi magyar szociálista pártnak, amelynek már a lateinerosztályból is számos hive van. A leg

Folytonos alkalmi vételek

Oktober 1-én nyílik meg a

ULUDS NAY AUUM L
Csak jót és a jót olcsón.
Helyi és vidéki telefon 636.
Üzleti elnök: Brédy és József mellett
Kert-utca sarkán.

